

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
18 december 2003

Ons kenmerk
ACB/03/53500

Uw brief van

Uw kenmerk
21501-34

Onderwerp
Schriftelijk overleg

Bijlage(n)
1

Naar aanleiding van de brief van 18 december 2002 van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, van Leeuwen, inzake het verslag over het onderdeel cultuur van de Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur (EU) en mijn brief van 19 september inzake de agenda voor de Informele Cultuurraad (EU) te Florence op 2 oktober 2003, zijn door de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap schriftelijk vragen en opmerkingen aan mij voorgelegd (kenmerk 21501-34). Hierbij gaat u mijn reactie toe.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Verslag van het onderdeel cultuur van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

De leden van de CDA-fractie merken op dat Nederland tijdens de vergadering van de Raad op 11 november 2002 aandacht heeft gevraagd voor de mobiliteitsbelemmeringen voor artiesten als gevolg van een artiestenbelasting voor buitenlandse artiesten. Inderdaad hebben Nederlandse artiesten te lijden onder de administratieve verplichtingen van bijvoorbeeld de loonbelastingverklaring die bij ieder buitenlands optreden moet worden opgesteld en ingevuld. Kan de staatssecretaris aangeven of in Europees verband al vorderingen zijn gemaakt bij het wegnemen van deze belemmeringen? Is de staatssecretaris bereid zich hier hard voor te maken?

Voorts heeft Nederland aandacht gevraagd voor het stimuleren van de collectiemobiliteit. Er is hierover zelfs een resolutie ingediend. Is er het afgelopen jaar voortgang geboekt op dit terrein? Kunnen de leden concluderen dat het gemakkelijker is geworden voor musea om stukken aan elkaar uit te lenen? Zo nee, waar zitten de barrières en wat is de houding van de staatssecretaris daarin, zo vragen deze leden.

Dat cultuur een belangrijke brugfunctie kan vervullen bij het Europese integratiebeleid wordt alom erkend. De Raad heeft dit zelfs één van de politieke uitdagingen van de toekomst genoemd. De leden van voornoemde fractie vragen hoe de lidstaten deze uitdagingen tegemoet treden en wat de specifieke insteek van Nederland is.

Informatie van de Europese Commissie over het Cined@ys-initiatief

De leden van de CDA-fractie merken op dat afgelopen november in Europees verband 'Cined@ys' is georganiseerd, de Europese filmweek voor jongeren. Zij willen weten hoe het met de evaluatie van deze filmweek staat. Was de filmweek een succes en krijgt het een vervolg?

Richtlijn 'Televisie zonder grenzen'

De leden van de CDA-fractie wijzen er op dat er ten aanzien van de richtlijn 'Televisie zonder grenzen' een publieke consultatie is gestart, waarbij centraal staat of de uitgangspunten van de richtlijn nog altijd voldoen. In hoeverre is bij deze consultatie ook het Internet en de bescherming van burgers – met name kinderen – meegenomen?

Diversen

De leden van de CDA-fractie wijzen er op dat per 1 januari aanstaande het Verdrag van Malta over cultureel erfgoed van kracht is. De Nederlandse staatssecretaris is tot op heden zeer laks met de implementatie van dit verdrag in de nationale regelgeving, zo vinden deze leden. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris van Cultuur wanneer de Tweede Kamer een voorstel voor invoering van het verdrag van Malta in Nederland kan verwachten. Ook vragen deze leden hoe het staat met de implementatie van het verdrag in de overige lidstaten.

Voorts willen de leden weten hoe de staatssecretaris denkt de Deense analyse en de ontwikkeling van een methode om de Europese meerwaarde van Europese acties op het gebied van cultuur te kunnen bepalen en te kunnen beoordelen? Wat is in dit verband de positie van de Nederlandse cultuur in het algemeen en welke rol ziet de staatssecretaris voor Nederland weggelegd in het bepalen van de bovengenoemde Europese acties?

Ook willen de leden van voornoemde fractie weten wat de visie van de staatssecretaris is waar het gaat om het bevorderen van een gemeenschappelijke culturele identiteit tussen, bijvoorbeeld, een bewoner van de Bijlmer, die oorspronkelijk uit het Surinaamse Amazonegebied afkomstig is, en een Arabier die op Malta woont.

De leden van bovengenoemde fractie merken voorts op dat de Europese Commissie recentelijk een 'commission communication' heeft aangenomen, met als onderwerp het ontwikkelen van een internationaal instrument inzake culturele diversiteit. Deze culturele identiteit zal worden bevorderd en

bewaard, is het voornemen. Hoe moet dit instrument eruit zien, naar de mening van de staatssecretaris, en aan welke basisvoorwaarden moet het voldoen? Op welke wijze wil de staatssecretaris te zijner tijd gebruik gaan maken van dit instrumentarium, zo vragen deze leden.

2. Geannoteerde agenda van de Informele Cultuurraad te Florence

De brief over de agenda van de Informele Cultuurraad op 2 oktober a.s. in Florence, komt op de leden van de PvdA-fractie wat dunnetjes over. Graag horen zij wat de inzet bij deze bijeenkomst zal zijn. Is de staatssecretaris van plan een passieve rol te gaan spelen in het overleg of zal zij op het gebied van bijvoorbeeld culturele diversiteit ook werkelijk enkele punten naar voren brengen?

Deelt de staatssecretaris de mening dat nu de Europese steden meer divers worden, de musea en kunstinstellingen op deze ontwikkeling zouden moeten inspelen? Graag zouden de leden van voornoemde fractie zien dat hier aandacht voor wordt gevraagd bij de bijeenkomst in Florence.

Voorts vragen de leden of de staatssecretaris de mening deelt dat door de verdergaande uitbreiding van Europa de diversiteit van culturen alleen maar zal toenemen en zodanig een positieve uitwerking zal hebben op de al bestaande situatie?

Vindt de staatssecretaris dat de zeer hoge ambities, zoals zij de doelstellingen van het Agenore-project noemde, moeten worden bijgesteld of kan de staatssecretaris zich hierin wel in vinden? De leden van deze fractie horen graag welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen.

Voorts wijzen de leden er op dat om in te spelen op de *Urban Cultures*, die in de grote steden ontstaan, het goed zou zijn, om naast het genoemde Agenore-project, ook een project op te zetten dat puur op de toekomst gericht is. Door een dergelijk project kan er vooruitgelopen en ingespeeld worden op verschillende vormen van bijvoorbeeld de jongerencultuur, die vaak van zichzelf al grensoverschrijdend is. Graag horen zij de visie van de staatssecretaris hierop.

II Reactie van de Staatssecretaris

1. Verslag van het onderdeel cultuur van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

De leden van de CDA-fractie merken op, dat Nederlandse artiesten te lijden hebben onder de administratieve verplichtingen in het buitenland. Nederland heeft zich in het verleden sterk gemaakt voor het wegnemen van fiscale en andere belemmeringen die de mobiliteit van artiesten in de EU in weg staan en zal zich daar in de toekomst ook voor blijven inzetten. Het gaat hier zowel om een cultuurpolitiek belang als om een economisch belang.

Enige voortgang op dit dossier is recentelijk gemaakt als gevolg van een uitspraak van Europese Hof van Justitie. In deze zaak van 12 juni 2003 (C-234/01, Gerritse tegen Finanzgericht) maakte een Nederlandse muzikant met succes bezwaar tegen de discriminerende toepassing Duitse belastingwetgeving op buitenlandse (niet -ingezet) artiesten.

Nederland is al sinds jaren een voorstander van het stimuleren van collectiemobiliteit binnen de Europese Unie. Mede als gevolg van Nederlands aandringen is dit onderwerp opgenomen in het werkplan van de Raad over Europese samenwerking inzake cultuur (PbEG C 013 van 18/01/2003, blz. 5-7). Onder Deens voorzitterschap werd in de tweede helft van 2002 in een Raadsresolutie gewezen op het belang van verspreiding van werken. (PbEG C 162 van 6/7/02, blz 5-7) Concrete actie bleef toen echter nog uit, een draagvlak bij lidstaten was toen nog in onvoldoende mate aanwezig. In het afgelopen jaar is op dit terrein goede voortgang geboekt. Dat is mede te danken aan de inspanningen van de Nederlandse museumwereld die samen met de overheid in Europa actief pleit voor Europese actie op dit vlak.

Collectiemobiliteit wordt inmiddels prioritair door de Europese Commissie opgepakt. Dit bleek nadrukkelijk in maart 2003 tijdens een door Commissie en het Griekse voorzitterschap georganiseerd seminar. De Commissie laat inmiddels een onderzoek uitvoeren naar de met collectiemobiliteit

samenhangende verzekeringsproblematiek (indemniteit) in de lidstaten, de nieuwe lidstaten en landen van de Europese Economische Ruimte. De resultaten van dit onderzoek zullen tijdens het Nederlandse Voorzitterschap in de tweede helft van 2004 bekend zijn. Dat biedt Nederland een goede basis om een concrete aanpak ter bevordering van de collectiemobiliteit te agenderen.

De Nederlandse regering is van mening dat cultuur een belangrijke en positieve bijdrage kan geven aan het proces van Europese integratie. De culturele rijkdom van Europa, in al zijn verscheidenheid, biedt goede mogelijkheden om Europa dichterbij de burger te brengen. De centrale vraag is hoe deze overtuiging vervolgens omgezet kan worden in handelen. Ik wijs in dit verband op de betekenis van mobiliteit van personen en werken. Het instrument van de mobiliteitsbevordering en de achterliggende vraag hoe de culturele dimensie een meer prominente rol kan spelen bij de verdere uitbouw van de Europese ruimte, zal een expliciete plaats krijgen op de agenda van het Nederlandse voorzitterschap in 2004.

Van 15-24 november 2002 heeft het Europese initiatief 'Cined@ys' plaatsgevonden, een evenement waarmee de Europese Commissie beoogt om het Europees cinematografisch erfgoed te promoten onder Europeanen, in het bijzonder onder jongeren. Dit initiatief, waarbij 24 landen betrokken waren, is geëvalueerd door de Europese Commissie, zie daarvoor de bijlage. Uit de evaluatie valt te constateren dat Cined@ys 2002 een geslaagd evenement was, met enthousiaste deelname van en media-aandacht in verschillende lidstaten. De Europese Commissie heeft dan ook besloten tot een vervolg, in de week van 10-24 oktober 2003, waaraan negen Nederlandse instellingen hebben deelgenomen. In het licht van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2004 wordt momenteel onderzocht of Nederland een speciale rol kan spelen tijdens de versie van Cined@ys 2005.

Naar aanleiding van de vragen van CDA-fractie betreffende de richtlijn Televisie zonder Grenzen, stel ik het volgende. Het Europese regelgevende kader voor bescherming van minderjarigen bestaat uit de richtlijn Televisie zonder Grenzen (1997) en wordt aangevuld door een Aanbeveling ("Aanbeveling betreffende de ontwikkeling van de concurrentiepositie van de Europese industrie van audiovisuele en informatiediensten door de bevordering van nationale kaders teneinde een vergelijkbaar en doeltreffend niveau van bescherming van minderjarigen en de menselijke waardigheid te bereiken, 24 september 1998"). Met name deze aanbeveling ziet toe, op de bescherming van minderjarigen op het internet.

Beide instrumenten zijn aan bod gekomen tijdens de publieke consultatie waarvan de verschillende bijdrage's thans door de Commissie worden geëvalueerd. Eind 2003 zal de Commissie haar plannen op audiovisueel terrein voor de komende jaren presenteren. In maart 2004 volgt een specifieke mededeling waarin de Commissie haar voornemens uiteenzet betreffende de bescherming van minderjarigen.

Gelet op het toenemende gebruik van Internet door minderjarigen alsmede de opkomst van Internet als platform voor het uitzenden van tv-programma's, acht ik het van groot belang om de ontwikkelingen nauwlettend te volgen. Ik wacht de mededeling(en) van de Commissie op dit terrein af en wil de voorgestelde aanpak tijdens het Nederlands voorzitterschap in de tweede helft van 2004 centraal stellen op een aparte conferentie.

Op 21 oktober 2003 heeft de Kamer een wetsvoorstel van mij ontvangen, met betrekking tot de implementatie van het Verdrag van Malta over cultureel erfgoed in Nederland (TK 2003/2004 29 259, nr.1-3).

Op dit moment hebben 38 landen aangesloten bij de Raad van Europa het verdrag van Malta ondertekend. Van deze landen hebben 27 landen het verdrag bij de Raad aangemeld ter implementatie.

Onder Deens voorzitterschap werd door de Raad een resolutie aangenomen (PbEG C 013 van 18/01/2003, blz. 5-7) met een aantal criteria, aan de hand waarvan kan worden bepaald welke Europese acties op cultureel terrein een toegevoegde waarde hebben. Deze criteria hebben een praktische betekenis. Zij kunnen worden gebruikt door de Europese Commissie bij het beoordelen van projectaanvragen en dienen voor Nederland en de andere lidstaten als een nadere invulling van het

beginsel van subsidiariteit. Slechts die zaken die aan de door de Raad gestelde criteria voldoen, dienen immers op het Europese niveau te worden opgepakt.

De culturele verscheidenheid van Europa bestaat ook uit culturen van buiten de EU. Voor de Europese Unie is naar mijn mening geen bijzondere rol weggelegd om een gemeenschappelijke culturele identiteit te bevorderen. Europa is niet gebaat bij dergelijke pogingen tot harmonisatie. Europa moet zich beperken tot positieve acties bijvoorbeeld leidend tot culturele mobiliteit en culturele dialoog. Op die manier kan bij Europese burgers het besef groeien dat zij ondanks alle verschillen in culturele achtergrond, tegelijkertijd bepaalde culturele waarden delen.

In antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie, met betrekking tot de mededeling van de Europese Commissie merk ik op, dat Nederland sterk hecht aan de bevordering van de culturele verscheidenheid, zowel nationaal als internationaal. Maar Nederland is ook de mening toegedaan dat cultuurbeleid geen instrument is om de eigen cultuur af te schermen. De regering hecht daarnaast ook aan de liberalisering van de handel bijvoorbeeld in het kader van de Wereldhandelsorganisatie. Een protectionistisch Europees cultuurbeleid kan met deze doelstelling op gespannen voet staan. Zowel de mededeling van de Europese Commissie als de gedachtevorming binnen andere multilaterale fora (UNESCO en Raad van Europa) geven momenteel nog onvoldoende duidelijk aan wat met een internationaal instrument inzake culturele diversiteit wordt beoogd. Het is om bovenstaande redenen dat de regering in internationale fora de aandacht voor culturele diversiteit krachtig ondersteunt, maar tot op heden ook steeds heeft aangegeven nog niet overtuigd te zijn van een noodzaak tot het ontwikkelen van een juridisch bindend internationaal instrument. Overigens is inmiddels door de Algemene Conferentie van de UNESCO het besluit genomen om te gaan werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument.

2. Geannoteerde agenda van de Informele Cultuurraad te Florence

In reactie op de vraag van de leden van de PvdA-fractie, stel ik vast dat Nederland een actieve rol heeft gespeeld in de discussies tijdens de Informele Cultuurraad. Op het punt van de culturele diversiteit werd door mij gesteld dat de regering nog niet is overtuigd van de noodzaak van een bindend instrument. Tijdens deze informele Raad is mij ook duidelijk geworden dat tal van lidstaten sterke reserveringen hebben bij het verzoek van de Europese Commissie om namens de Europese Gemeenschap aan multilaterale onderhandelingen over het onderwerp van de culturele diversiteit deel te nemen.

Het is juist te constateren dat de diversiteit van tal van Europese steden is toegenomen. Maar ik vind het een zaak van de lidstaten zelf om te bepalen of zij hier op in willen spelen. Dit is ook de reden waarom ik dit punt in de informele Raad niet aan de orde heb gesteld. Met de PvdA-fractie, deel ik de mening dat de verdergaande uitbreiding van de EU, zal leiden tot een toename van culturele diversiteit, hetgeen ik als een positieve ontwikkeling zie.

In de discussies over het Agenore-project hebben Nederland en andere lidstaten er met nadruk op gewezen dat aansluiting moet worden gezocht bij het bestaande culturele e-portal van de Europese Commissie. Dit geeft naar mijn mening voldoende garantie voor inperking. Ik vind het een goede suggestie van de PvdA-fractie om bijzondere aandacht te leggen bij jongeren en de culturen die in grote steden ontstaan. Ik meen evenwel dat het niet juist zou zijn om aan te dringen op nieuwe Europese projecten, waar de bestaande actielijnen goede mogelijkheden bieden om accenten te leggen. De Europese Commissie heeft overigens met het Cined@ys initiatief reeds blijk gegeven goed oog te hebben voor het belang van jongeren.